

SLOVENSKI NAROD.

Izahaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Orientalno vprašanje in Evropa.

Pride li uže letos do poslednjega akta orientalnega vprašanja, do razbitja evropske Turčije? To je zdaj vprašanje, ki ga bode rešila ta jesen.

Ker je Beaconsfieldovo delo berlinskega kongresa pokazalo toliko napak in pomanjkljivosti, zbrala se je bila Evropa to spomlad na nov shod, na berlinsko konferenco. Evropske velevlasti na tej konferenci so složno in jednoglasno ukazale Turčiji, naj vendar izvede berlinski dogovor tudi v onih točkah, kjer ga še nij, zlasti glede Črnogore in Grecije Turčija pak je na to odgovorila svoj: nečem! Človek bi mislil, da bode zdaj Evropa brez premisleka zopet složna vstala in terjala, da se njena beseda izpolne. Pa kaj še! Vidi se le, da so bili evropski diplomatje z besedo složni, z dejanjem ne morejo zložiti se.

Grecija je vendar enkrat tako daleč prišla, da je svojo vojsko mobilizirala. Ali Grki, ti čudni potomci Helenov, ki bi bili tačas močni, ko bi se bili na bojišče vrgli, ko je leta 1877 bojevala Srbija in Rusija, vedó, da so dandenes sami Turčiji nasproti preslabi, že jih Evropa ne podpira, kajti Turki so jim na mejo 50.000 Albancev in družih vojakov postavili in so si od zadnjega pobitja uže opomogli. Kdo pa hoče Grkom pomagati? Pač bi to imeli storiti najprej oni, ki so jim tačas na ušesih bili in jim odgovarjali, naj se vojske ne udeležé, ko je za njo bil pravi čas ter jim ob ugodnem vremenu svojo pomoč obetali, to so bili Angleži in Francozi.

Ali zdaj, ko je ugodno vreme prišlo in čas prišel pomagati Grkom, da bi se jim izpolnile od Evrope priznane terjatve, zdaj Fran-

cozi in Angleži nekako oprézovajo in se odmikajo; druge velevlasti, ki so se tudi z besedo zanje oglasile, pa pravijo, da nemajo interesa v akcijo stopiti le za Grecijo, ker imajo svoje interese. Francozi v svojih novinah naravnost izražajo, da so bili le na kongresu in na konferenci Grkofili, z mečem se za Grke ne bodo pulili, ker je francoski narod izprevidel, da je nevhvaležno za druge narode kri prelivati. Ne vemo, ali bodo Francozje pri tem ostali, a če ostanejo, potem se sami odpovedo vpliva na razvoj orientalnega vprašanja, kajti sama beseda brez dejanja ob potrebi ne vaga dan denes mnogo.

„Torej mi se nadejamo, da na vse zadnje pomagajo Angleži,“ rekel je grški minister Trikupis. Ali Angležem je naraslo v Afganistanu novo delo, katero jih morda še bolj briga nego Grecija. Vendar če Anglija zaradi Afganistana odstopi v evropskem orientu, pomenilo bi to, da se tudi ona odpoveduje vpliva tukaj, in to bi bil vendar razboj evropskega koncerta, kar bi menda bilo le onima dvema velevlastima na korist, ki sta v orientu interesirani, to je Rusiji in Avstriji. In ko bi se končem ti dve porazumeli, bila bi rešitev lahka.

Da se bode Avstrija z Rusijo prijateljski porazumela in nobenega koraka storila zoper balkanske narode, to avstrijski Slovanje upamo tem gotovejše, ker, hvala Bogu, nijso oni turkoljubi nemški elementi več na vladi, kot so bili prej, in ker smo uže zadnja leta nekoliko videli, da je v naši vnanji politiki vendar le prevagoval interes države in dinastije nad sebičnim magjarskim in nemškim posebnim interesom.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 6. avgusta.

Novine pišejo, da vlada ne bode državnemu zboru predložila tacega **jezikovnega zakona**, ki bi proglašal nemški jezik državnim jezikom; premislila si je. Ona je baje previdela, da pojem „državni jezik“ nema nobenega pomena in je v Avstriji absolutno nemogoče določiti meje „državnemu jeziku“, kje da bi se pričel, kje nehal, da bi ne žalil pravic posameznih narodov. Umevno je, da Nemci zahtevajo, da bi se njih jezik proglašil državnim jezikom, kajti šovinisti in samoljubci so dosti, da ne vidijo, ka so v Avstriji v manjšini. Država si ne dela svojega jezika, ampak prebivalstvo si uravna jezik po svojej potrebi in njegov jezik je tudi uradni jezik. Z jezikovnim zakonom, ki bi določeval natančneje § 19. osn. zak., to je nekaj zakon, ki bi določeval izvrševanje tega zakona, bili bi avstrijski Slovanji zadovoljni, nigdar pa ne z zakonom, ki bi proglašal nemški jezik kot državni jezik, kajti tak zakon, če uže drugo ne, bi samo potrdil mnenje nemških ošabnežev, da je Avstrija nemška država, kar bi bila le velika laž. Ogerska ima „državni jezik“, zato pa tudi vidimo nadlogo in bedo vseh ne Magjarov, ki dobivajo magjarske odloke od uradov, a morajo po 20 milj daleč okolo iskati človeka, ki jim oni „državni jezik“ v odloku raztolmači.

Poroča se, a nij še potrjeno, da name-rava zbog vstojnih zadev **vojno ministerstvo** mobilizovati tri armadne kore. Pravi se, da bodo naši vojaki popolnem zasedli Novi Pazar in v slučajih šli tudi dalje. Upamo, da je to samo novinarsko ugibanje.

Skupščini **čeških učiteljev** v Pragi je 4. t. m. prvosednik osrednjega češko-slovan-skega učiteljskega društva, učitelj Mašek, govoril ostre besede zoper nemško društvo „deutscher schulverein“. Mašek je dejal: „Češko-

Listek.

Listi iz tujine.

X.

Bologna, sv. Mavricija dan 1880.

Dragi prijatelj! Ne preostaje mi več dosti govoriti o znamenitostih Bologne, katere sem ti površno popisal zadnjič. Kar te vendar utegne zanimati, to je slovansko društvo na tukajšnji univerzi, imenovano „*accademia polacca e slava*“ osnovano koncem lanskega leta po nagibu univerze profesorja S. Agata, ki je zdaj tudi prvosednik te akademije. Namen društva je spoznavanje in gojenje simpatij do Poljske in družih slovanskih narodov, po učenji zgodovine in literature poljske in slovanske. Ta namen hoče društvo dosežati s pripomočjo javnih knjižnic in bralnih zavodov, časopisja in posameznih tiskovin, po shodih akademikov, čitanjih in razgovorih, po objavlje-

vanji dejanj akademije in sodelovanjem dopisovalnih članov. Ime ima akademija po slav-nem poljskem pesniku in pisatelju Mickiewiczu. Žal mi je, da za denes ne morem pisati več o tem društvu, katero je tudi mene zanimalo. A ker sem zvedel o njem še le zadnji čas mojega kratkega bivanja v Bologni in sem dvakrat brezuspešno iskal profesorja S. Agata, do katerega sem se pozneje pismeno obrnil, nij mi bilo mogoče, poizvedeti več, kajti izmed znancev mojih nikdo nij niti vedel o eksistenciji tega mladega akademičnega društva. Prilичno, ako mi odgovori profesor S. Agata na moje pismo, upam ti kaj več poročati o tem.

Kar me je posebno razveselilo tukaj v Bologni, kakor sem ti pisal uže zadnjič, to je bil dohod prijatelja X., pisatelja listov iz Italije. Ko so pričeli prihajati s početkom leta ti listi v „Slov. Narodu“ in sem jih prebiral z živim zanimanjem, mislil sem večkrat: Koga

je vendar vrag premotil, da je v takej zimi, kakor je letošnja, v mesecu januarji zapustil pošteno domačo peč in šel zmrzavat v Benetke in druge kraje gornje Italije? Akoravno sem z jedne strani miloval takrat zmrzujočo ubogo slovansko dušo, bil sem z druge strani toliko neusmiljen in škodoželjen, da sem si mislil: prav ti je, zakaj pa nijsi ostal lepo doma v toplej sobi poleg zakurjene peči. Vedeti moráš namreč, da sem se bil v Ferrari nalezal mraza italijanskega prav pošteno in zmrzoval pri zakurjenem kaminu, v katerem je gorelo ko v peklu, a vendar zeblo me v hrbtu, ko se je prednji del telesa skoraj pekel. Nečega dné proti večeru naložil sem bil drv, da je plamen švigal visoko po kaminu. Kar naenkrat začujem čudno hropenje in bobnjenje, kakor da se bliža parostroj, pogledam kvišku, cela široka cev, vodeča dim, je v plamenu, zunaj pa švigajo iskre po sneženi strehi, kakor da se je odprl nov Vezuv! Na trgu zbira se ljud-

slovanski učitelj ima poleg tega, da skrbi za svoje gmotno stanje in duševno izobrazbo, skrbeti tudi za svojo narodnost, da si jo ohrani. To svojo narodnost si naši mnogobrojni sovražniki trudijo zatreti z vsemi silami in temu svojemu prizadevanju so postavili še venec z osnovanjem nemškega „schulvereina“. Vendar, malo več narodnega ponosa in narodne samosvesti, in ta „schulverein“ pri nas ne bode opravičil ničesa, tudi potem ne, ko bi razpolagal z milijoni. Ostanimo na pravem stališču, na onem stališču, katero nam kažejo naše narodne tradicije in zgodovina. — Naj bodo te moževske besede tudi našim učiteljem v opominj, v posnemanje.

Vnanje države.

Iz Aten se telegrafira 5. avgusta: Dekret kraljev ukazuje mobiliziranje vojske in sklicuje narodno skupščino na dne 8. septembra.

Vojske mej Rusijo in Kitajsko morda ne bode; v Peterburg je prišel namreč kitajski poslanik markiz Tzeng in ruski listi menijo, da je to znamenje, da se bodo stvari mej obema državama rešile mirnim potom. Markiz Tzeng je baje prinesel soboj tudi načrt nove pogodbe. Početkom drugega tedna bo ruski car slovesno sprejel tega izrednega poslanika v avdijenciji in če do tja pride v Peterburg tudi japonski poslanec iz Berlina, tudi njega. Rusom bi dobro godilo, ako bi se vprašanje o Kuldži rešilo mirnim potom, ker mislijo, da bode Rusija vojakov potrebovala drugod.

Angleški listi svetujejo, naj se parlamentske seje odložé, dokler Gladstone ne ozdravi in zopet more sej udeležiti se.

Angleži so se baje pričeli dogovarjati s perzijskim velikim vezirjem Husein kanom, da bi perzijski vojaki prestopili mejo v Herat in tako prisilili Ayub kana, da se vrne domov in brani Herat. Tako hočejo Angleži s pomočjo Perzije rešiti Kandahar.

Demonstracija z ladijami zoper Turčijo se je baje odložila, ker se je Francija nehče udeležiti. Gambetta je dejal, da bi vladi ne svetoval nigdar taci korakov, ki bi jo zapleli v vojno.

Ruski list pa predlaga, naj se zvežejo Nemčija, Rusija in Turčija, da bodo rešili zadnjo in ohranili svetovni mir. Ta kombinacija da se je uže pričela s tem, ker je Nemčija poslala svojih uradnikov Turčiji na pomoč.

Dopisi.

Z Notranjskega 31. julija. [Izv. dop.]

Zoper našega slovenskega ubozega ratarja se je neki vse zarotilo, kakor da ga mora uničiti. Kdo bi si bil v spomladi mislil, na položaj, v katerem mu je sedaj in mu bode v prihodnosti živeti. Sadno drevje, ljuba vinska trta — vse je z najveselejšo nado napolnjevalo našega ubozega kmetiča, ter mu saj letos obetalo dati

stvo in kaže gori in kmalu čujem korake po stopnjicah bili so policaji, kateri so iskali, kje da gori. K sreči imel je kamin ventil in ko sem ga bil zaprl, valil se je sicer gost dim po sobi, da sem moral okna in vrata odpreti na stežaj in pobegniti vun, ali ogenj se je udušil, ker nij imel več duška. Zunaj pa so še vedno letele v kratkih prenehljajih, kakor rakete, v zrak zadnje iskre kar v celih šopih. Bil ti je to pravi pravcati „spuckteufel“, kakoršne smo včasih delali gori v razvalinah starega ljubljanskega grada, samo da ta je bil uže pravi „spuck-belcebub“. V resnici nij dosti manjkalo, da se nij zanetil prav pošten ogenj in skoraj da nij prihitela požarna straža s svojim trã rã rã rã rã braniti, da se ne vname Ferrara.

Pa da se vrnem k svojemu nepoznatemu zmrzujočemu potniku, naj ti povem, da sem ugibal in ugibal, kdo bi mogel biti ta moj konkurent v podlistku, a zastonj, dokler mi

po tolikih — od prejšnjih slabih letin zadanih bridkih udarcev, malo oddiha. — Ali temu nij tako. — Vedno slabo in cvetočemu drevju škodljivo vreme, uničilo je, pustivši le malo jabelk in hrušek, najizdatnejši pomoček kak krajcarček vzeti — češplje popolnoma. — Kdo bo nadomestil toliko zatega denarja, katerega bi se bilo skupilo, bodi si za frišne, ali suhe češplje, ali pa za slivovec. — Od poljskih pridelkov pa gospodar ne more veliko, nekateri celo nič odprodati, ako hoče svojo družino le za silo preživeti. Kje bodo tedaj za vse stvari toliko potrebni novci, vzlasti pa za nigdar sito davkarsko mošnjo? —

Dan za dnem brati je po slovenskih časnikih o krivičnem nemškem uradovanju v uradih, kjer bi imela jedino le slovenščina veljati. Pri tej priliki prišlo mi je na misel tudi naše advokatsvo in notarstvo. —

Kaj je pa to storilo sè svojim uradovanjem za povzdigo našega slovenskega jezika? — — — Vprašam vas, narodne advokate, narodne notarje, ki vam jedino le slovenskega kmeta krvavo zasluženi novci v mošnjček tekó — kje so vašega narodnega advokatsva in notarstva slovenski izdelki? —

Žalni čut mora napolniti vsakemu poštemu narodnjaku srce, pričujočemu pri tej žalostnej tragikomediji. Kakor je bilo brati, dobimo v Ilir. Bistrico toliko potrebnega notarja. — Mi tega notarja g. Kotzbenya niti osobno, niti po političnej barvi ne poznamo, vendar se uže naprej usojamo, opozoriti ga, da bi, ker bode jedino le s slovenskimi kmeti občevati imel, slovenskemu jeziku več veljave in prostora dal, nego g. Beseljak, notar postojnski, kateri je doslej vsak petek hojeval v Bistrico slovenskim kmetom nemška pisma izdelovat. Tudi v tem opozorimo gg. župane našega okraja, da pri prihodu imenovanega gospoda od njega terjajo izključivo slovenskega uradovanja, nemško mu pa nazaj mečejo. Od okr. glav. postojnskega se se res ne dobi vse v izglednej slovenščini pisano, a vendar čast, komur čast, kajti gospod okrajni glavar dopisuje županstvu in pojedinim strankam vendar le slovenski. In z gotovostjo smemo trditi, da jedini g. okrajni glavar postojnski je v slovenskem uradovanju vis. deželnemu predsedništvu resnico poročal.

Znano nam je pa, da je pri okr. glav. uradnik, kateri je v pravilnej slovenščini popolnoma izurjen. Usojamo se torej g. okr. glavarja opozoriti, naj bi se zlasti pri dopisih županstvu dotičnega uradnika še bolj poslužil,

ne dojde necege dné listnica, v kateri mi naznanja prijatelj X. svoj dohod. Žal mi je bilo, da sem mu tačas v svojej škodoželjnosti nekako privoščil italijanski mraz, kajti iz te listnice sem koj sklenil, da dragi moj prijatelj mora biti pisatelj omenjenih listov, da on sam je tedaj ona uboga od mraza proganjana slovenska duša, prava poštena, značajna in energična duša, kakor jih žalibog nemamo obilo. Razveselila me je ta novica in težko pričakoval sem odločenega dneva, ko sem stisnil prijatelju roko. Le prehitro pretekle so ure, katere je odločil ostati v Bologni, kajti komaj poldrugi dan mogel sem ga pridržati. Znamenitosti Bologne bile so kmalu pregledane in tako ostalo je vendar malo časa prijaznemu kramljanju. Kako razveseli dohod dobrega prijatelja iz domovine človeka, ki živi delj časa na tujem, to ceni le oni, ki je oddaljen in le redkokrat naleti na kacega rojaka, še redkeje pa ga doleti obisk kacega pozna-

ter tako stranke še bolj zadovolil, in si srca vseh še bolj pridobil. Od uradovanja pri okr. sodnijah niti ne omenjam, to se uže tako vé, kako da je, — le še od davkarije bistrške naj omenim, da se je za od slovenskega kmeta pošteno vplačane novce v spisovanji „Zahlungs-Auftragov“ do zadnjega časa vrlo dobro odlikovala.

Domače stvari.

— (Volitev v mestih Maribor, Ptuj itd.) Graška „Tagespost“ in dunajska „N. Fr. Pr.“ prinašata članke o volitvi v mestnej skupini Maribor, Ptuj, Slovenska Bistrica, Ormož, Središče, Ljutomer itd. Oba lista se silno bojita, da bi tu lahko zmagal vladni kandidat s pomočjo Slovencev in konservativnih Nemcev, in kličeta liberalne ustavo-verce k orožju. Nauk iz tega je legák za nas.

— (V Celji) bode denes znanj dr. Foregger svojim volilcem svoj program razvijal, recte: na vlado Taaffejevo zabavljaj. Opat Vrečko, ta famozni nemškutarški možanec, ki je lani volitev Foreggerjevo odločil, čeravno je Foregger freimaurer, a Vrečko katolišk duhoven, bode pač tudi svoje dopadajenje nad njim imel.

— (Iz Gorice) si dajo nemški časniki poročati od svojih dopisnikov ugibanje, da bode namesto odstopivšega g. Winklerja od slovenske strani kandidiran goriški advokat dr. Tonkli. — Bilo bi prav. Boljega goriški Slovenci valjda teško izberó.

— (Iz Št. Ruperta), kjer je letos dné 21. julija toča pobila, daje si tukajšnji organ nemškutarjev in renegatov pisati, da je bil tam neki fajmošter pri pobiranji bire svojim faranom obljubil, da dokler bode on župnik pri njih, ne bode nikoli toča pobila. Zakaj neki „Tagbl.“ imena tega fajmoštra ne pové? Gotovo za to ne, ker ga nij, ampak se je „Tagbl.“ kar zlagal, kajti ne verjamemo, da bi kak fajmošter na Kranjskem dan denes tako — neumen bil in kaj podobnega obetal!

Narodno-gospodarske stvari.

Poročilo

veščakov, poklicanih v posvetovanje, kako bi se ljubljansko močvirje izboljšalo.

(Dalje.)

9. Vprašanje: ali je sploh treba, da Córnovec ostane, kakršen je, ali bi morebiti kazalo, popraviti ga in uravnati? Kakšnih pravil bi se bilo držati ob uravnavanji?

Povedali smo uže zgoraj, da bi zeló dobro bilo, Zorníco in druge vode te strani po Cór-

tega iz svoje domovine. V več ko poldrugem letu mojega bivanja v Italiji pripetilo se je samo petkrat, da sem se snidel sè znanci in prijatelji iz domovine, potujočimi po Italiji, a še to dvakrat le slučajno, vselej pa le za par dnij.

Enako, kakor prijatelju mojemu v Benetkah, godilo se je mladej gospe iz Ljubljane, katera je dospela v Milan sè soprugom svojim preteklo zimo, a uže drugi dan pobegnola sta oba, prepodil jih je decemberski sneg in mraz, katerega sta trpela posebno v hotelu. Tolažil sem mlado gospo, a nič nij pomagalo, grdo zimsko vreme in mraz bila sta v prečudnem kontrastu z domišljeno podobo „solūčnatega juga“, katero si je ustvarila iz knjig in vedni refrain njen je bil: „Naj mi le še kdo kaj reče „vom sonnigen Süden“, jaz mu bom uže povedala svojo“. Ali v takej zimi, ko je celo v Neapolji zapadel sneg, bilo bi preveč iskati gorkote v zgornjej Italiji, ki je sploh vedno dosti

novci pošiljati z gladkim potom v Ljubljano, in tega dela so se ljudje tudi že bili poprijeli, ali težave so se pokazale tolikšne, da jih nihče ne premore.

A podpisani veščaki smo vendar tacih mislij, da je Čornovec, koder teče zdaj, potreben zaradi usušila. Ali da bo de ustrézati mogel tej naméri, sodimo, da bi mu bilo tréba v réd spraviti strmec s tacim préčnim proçrtom, kakeršnega mu dovoljujejo kraji po katerih je izkopán, takó, da bi se moçvirska voda vanj zbirala ter od tod v Ljubljano z gladkim potom šla po njega zdanjih stranskih jarkih in odtoènih rovíščih (grabnih) ter tudi po noviè urézanih vodotoèih, ako bi veléla potreba.

10. Vprašanje: ali so zdanji predóri skozi železne ceste jézo rés taki, kakeršnih je tréba, da o povódnjih ne zadržavajo Ljubljánice? Ali jih bode prenárediti, da voda ne bi zastajala?

Trzáške želéznice kámena jéza je ravnió Ljubljanskega barjá oçevíno razcepila na dva kosa, in zaradi tega je zdaj tudi odtékanje drugaèno, ker skozi ozke predóre te jéze moçvirske réke in povódnji téze odhajajo, kar oçitno vidimo iz tega, ker se o povódnjih kar dlje tem več nabira ustavljenje vode po tistem svétu, kolikor ga je zgoraj nad železne ceste jézo.

Temu neugódnemu odtékanju se pot še bolj zavira s tistimi kóli, kateri so zabiti v slabo podpóro starih mostóv, ki se hoté podpirati, kar posebno o povódnjih zeló zabavlja prostemu odhajanju moçvirske vode.

Ako hoçemo, da znížana Ljubljánica do bode rés tudi hitrejši odtók, tréba skrbéti, kolikor se koli more, da bodo vsaj èisto odprtí vsi predóri železnocéstne jéze, ter da se takój izrujejo mostovom kóli, v podpórnjo zabiti, in da se mahoma iztrébi tist sip, ki ga je takó èudno videti v stare Ljubljánice strzéni pod mostom.

11. Vprašanje: kaj je treba storiti, da bode laže odhajala voda, posebno tudi o povódnjih, in kakó je obilice vode razdeliti na obé réki, namreè na Cesarski graben ter na Ljubljánico, koder gré skozi mésto? Ne bi li branila zemlja ali upirali troški, zvršiti še kak tretji odtóèni prekop?

Prédno podpisani veščaki odgovorimo k temu vprašanju, bodi nam svoboda, povédati kakšno smo našli reko Ljubljánico.

Kakor néi glavni dolžinski proçrt (na prilogi C), vidimo, da se dno struge v Ljubljánici povsod ob mestu vzdiguje v napét hrbet, ki je pri Fužinah in ob Kodélinem prekopu z večine skalovit, in zatorej vódam brani hitro odhajati; kajti višje nad Ljubljánico je réka po 2 do 4 sežnje (po 3.8 m^3 do po 7.6 m^3) globoka, a na ustji Gradašçice v Ljubljánico ima ob najplitvejših èasih jedva (komaj) po 2 èrevlja (po 0.63 m^3) globoèine.

Ves tak je tudi Cesarski graben, samó še to je o njem treba opómeniti, da tam, kjer se cepi od Ljubljánice, ima struga v tem vo-

dotoèi zelo malo strmeça, ter da stoprav (še le) od Štepanjskega mostú njega voda po krepkem strmeci dere v Ljubljánico.

Kakor je uže bilo povedano, kadar se je odgovarjalo k èetrtemu vprašanju, bilo bi treba povodnji (velike vode) reke Ljubljánice na konci barja vsaj tako znížati, da bi voda ne presežala 1 meter pod ničlo na cesarskem vodomerniku.

Povodenj se res da do take mere prijéti v strah, samo treba je:

1. Ljubljánici strugo ponižati, in to od ustja Malega grabna do tam dólu, kjer se zopet vanjo izliva Cesarski graben. Temu póslu bi nekako pot kazala tista rudeça èrta, katero je videti na prilogi C; a bilo bi ob enem tudi ustanoviti préčne proçrte znotraj Ljubljanskega mesta in imeti na umu zdanje zidovanje po bregovih. Ti proçrti se ne dade razšírili, ker brani kraj;

2. ponižati, in ako bode treba, tudi razšírili Cesarski graben, naj bi o povodnji mnogo hitreje in večjo obilico vode valil.

Da bi se zvedelo, koliko je vode razdeliti na Ljubljánico po mestu in koliko na Cesarski graben, to bi mej zdelovanjem glavnega èrteža bilo treba premisliti, koliko bode mogla katera teh dveh rek potlej požirati vode, kadar najde vsaka svojo popravljenó strugo in zaradi tega tudi vsaka svoj večji strmec. To bi se najlaže dalo tako izračuniti, kakor smo uže zgoraj namignili.

Vse to do konca pretehtavši razumejemo brez težave, da tretji na novo izkopani vodotoè ne more biti neogibno potreben, èe tudi molèimo o njega obilih troških.

12. Vprašanje: koliko bi se Ljubljánici dala struga znížati, da ne bi kvare bilo mestnim poslopjem po njé bregovih ali obrežnemu podzidju, mostovom, jeçam in podzemeljskim jarkom?

K temu vprašanju se zdaj ne more do konca odgovoriti, ker nij znano, kako globoko v zemljo sezajo mostni stebri in obrežno podzidje; vendar se zdi podpisanim veščakom, da bi se Ljubljánici struga dala brez posebnega prenárejanja znížati do 1.0 m^3 , ako bi se ko palo tako, da bi globanja bila neèkam podobna.

Samo ob sebi se umeje, da bi potlej bilo ježe, kjer slone v strugi, treba utrditi in okvariti, ter podzemljskim jarkom ustja toliko znížati, da bi jih tudi najplitvejša voda mogla dosežati. (Dalje prih.)

Listnica opravništva. G. J. P. v Gradcu. Sedaj imate plaèano do 18. oktobra t. l. —

Dunajska borza 6. avgusta.			
Izvirno telegrafíèno poroèilo.			
Ènotni drž. dolg v bankovcih	71	gld.	95
Ènotni drž. dolg v srebru	72	"	80
Zlata renta	87	"	05
1860 drž. posojilo	130	"	75
Akoije národne banke	819	"	—
Kreditne akoije	273	"	20
London	117	"	45
Srebro	—	"	—
Napol.	9	"	33 1/2
K. cekini	5	"	53
Državno marke	57	"	60

mrzla okolo Božíèa in novega leta. Treba si je izbrati pravi èas.

Najkrasneje je potovanje po Italiji na spomlad, meseca aprila ali maja, tu ima èlovek res užitek in se preprièa, da potuje po „vrtu Europe“, kajti povsodi kaže se mu zbu-jena narava v polnem cvetu, ki posebno èarobno upliva na potnika prišedšega iz naših krajev èrez goli in kameniti Kras. Tudi junij se še zaide posebno za gornjo Italijo, ker vroèina še nij silna. September in oktober sta tudi kaj prijétna meseca in tudi še november za spodnjo Italijo, a ostali èas je malo pripraven, kajti èlovek, ki se spravi na pot ob neugódnem èasu, vrne se domov iznenadjen, z vtisi, ki bi bili vse drugaèni, da si je izbral pripraven èas. Preprièal sem se sam o tem, in opazil tudi pri drugih, ko so bili n. pr. o binkošnih lanskega leta v Milanu dve gospé iz Ljubljane in prijatelja moja K. in S. bili so

navdušeni in zadovoljni popolnoma, enako prijatelj moj trgovec W. iz Ljubljane in mlada njegova gospa supruga, katera sta me v septembru razveselila sè svojim okiskom. Vem, da nij vsakdo neomejen gospodar svojega èasa in se mora ravnati tedaj tudi po tem, kdor pa more iti po svetu kadar hoèe, ta naj gre v pripravnem èasu in ne bode mu žal.

Pripovedal mi je prijatelj X. da se je dosti dobro počutil blizu Genove, kamor je ubegnul, da se umakne Benešk mu mrazu in navdušeno mi je govoril o umetniških krasotah Firenze, kjer je našel tudi mladega rojaka slikarja Ogrina. Krasen spomladansk dan je bil zares, ko smo se vozili po Bologni in okolici in vživali krasen razgled z vrha Madonna di S. Lucca, razgovarjajoèi se o raznih domovinskih zadevah in kakor sanje minol je pokirugi dan meni in suprugi mojej v veselih domaèih razgovorih. Obžalovala sva oba da se nij mogel

Tujci.
6 avgusta:
Pri Slonu: Dorila, Ujèiè iz Trsta. — Perz iz Gradea. — Torre, Cornelli iz Trsta. — Werding iz Dunaja — Protti iz Trsta.
Pr. Wallét: Ivost iz Dunaja — Hajdinoviè iz Zagreba. — Wolf iz Dunaja — T. gethof, Prandstetter iz Gradea. — Pollak iz Dunaja.

Denes v soboto in jutri v nedeljo bosta na Kozlerjevem vrtu dve veliki izredni predstavi slavnoznane orjaka R. SKALIJA, pri katerih sodeluje mestna godba. Sodeloval bode tudi mesar Janez Rot, kateri bode kanono na ramah izžgal. Zaèetek v soboto ob 7. uri in v nedeljo ob 6. uri zveèer. Natanèneje naznanjajo plakati. (380)

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodeci

in nepresežen zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdeço sápo, napihnenje, kisló podíranje, šèipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja posek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (èe izvira boleèina iz želodeca), zoper kró v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijaço, èrve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prave ima samo: lekar g. Josip Svoboda v Ljubljani na Preširnovem trgu; v Novem mestu lekar g. Dom. Rizoli.

Svaritev! Ker se v zadnjem èasu naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenici vtisnene besede: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatená z našim originalnim peçatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljenó **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki némajo teh znakov istinitosti, naj se zavrežejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki sluèaji takoj naznanijo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—1)

Glavna zaloga v lekarni „zum Schutzengel“, C. Brady, Kremsier.

muditi dalj èasa prijatelj in z nekako težkim srcem vošila sva mu sreèen pot.

Baš hoèem konèati list, ko se spominjam da o enej znamenitosti Bologne vendar nijsem govoril, katera sicer tebe gotovo ne zanima, bodoè da nijsi materijalist. A zanimala pa bi gotovo neizmerno prijatelja Andreja, svojega dne velicega èestilca „Koloratarjevih klobas“, ko je slovenska dramatika še redila svojega moža, èe tudi le s klobasami. Mnogokrat spominjal sem se ga, ko sem ogledoval velikanske klobase imenovane „mortadella“, prava specialiteta in delikatesa Bologneseška, katerih najveèje imajo težo do 25 kilogramov. To bi bil „gaudium“ za prijatelja Andreja!

V par dneih odrinem proti Zagrebu, vidimo se tedaj v kratkem. Srèno pozdravlja tebe, prijatelja X. in vse druge poznate.

Vaš stari prijatelj

Josip Nollí.

Absolviran jurist,

z dovršeno sodnijsko prakso, slovenskega jezika v besedi in pisavi popolnem zmožen, išče primerne službe kot **konzipijent** pri odvetniku ali beležniku. Ponudbe: **Chiffre J. W-n** v St. Rupert na Dolenjskem. (378-1)

Št. 3626.

Razglas.

V deželnej prisilnej delalnici v Ljubljani je izpraznjena služba paznika I. razreda z letno plačo 360 gld., 1 1/2 ž kruha na dan, s službeno obleko in stanovanjem v delalnici. V služaji, ako bi se oddala ta služba kacemu sedanjemu pazniku nižje vrste, se bode v službo vzel paznik II. razreda z letno plačo 300 gld., ali pa pomočni paznik z dnevno plačo 80 kr. in z omenjenimi postranskimi užitki.

Prosilci za to službo morajo znati brati in pisati in morajo biti popolnem izurjeni v črevljarskem rokodelstvu.

Prošnje za dokazi o starosti prositeljev, o njihovem stanu, o neomadeževanem življenji, o trdnem zdravju in krepkej postavi in da so slovenskega, nemškega in italijanskega jezika zmožni, potem s pristavkom, ali so z uradniki ali služabniki prisilne delalnice v rodu ali svaštvu, naj se izročé in sicer ako mogoče osobno

do 20. avgusta 1880

upravnistvu deželne prisilne delalnice.

Ako se oglasijo prošniki črevljarskega rokodelstva, kateri so uže na svojo roko dobro črevljari in ako dokažejo tudi druge zahtevane lastnosti, imajo prednost pred vsemi družimi.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 22. julija 1880.

Javna zahvala.

Dné 3. t. m. smo križev pot, ki ga je za Preško cerkev izvrstno in umetno slikal domači umetnik g. Fr. Tomec iz Št. Vida, pripeljali v našo cerkev. Čestiti gospod župnik A. Potočnik in gospod kaplan Fr. Marešič sta slovesni sprevod jako krasno uredila in sploh lepo vodila, za kar obema prisrčna hvala. Hvala pa tudi Šentviškim fantom, ki so tako ubrano pritrkavali in sè streljanjem poveljevali slovesnost. Slednjič prisrčna hvala čestitemu župniku Preškemu, gospodu L. Alešu, ki toliko za božjo čast stori. Več o res umetniškem delu gospoda Fr. Tomca še pride.

V Medvodah, dné 4. avgusta 1880.

(376)

Nik. Jamnik.

Priporočilo.

Vsled nekdanjega naznanila so se podpisane pri **MADAMI CHARLOTTE,**

posestnici modne kupčije in učiteljci za risanje krojev iz Trsta, — sedaj v Ljubljani, gledališčne ulice št. 8, I. nadstropje,

učile, in potrdijo, da so se v resnici v 12 urah za gotovo prav malo plačo 12 gld., kakor je bilo garantirano, po novejši umljivej francoskej metodi vsak kroj prosto, brez vsake predloge risati in oblačila delati popolnem naučile. — Vsled tega priporočajo podpisane **madamo Charlotte** vs m. č. gospem in gospicam za ta poduk najtopleje, opomnijo pa ob enem, da omenjena učiteljica le še do **15. avgusta t. l.** v Ljubljani ostane in da se bo potem na Dolenjsko in Gorenjsko podala. (377)

V Ljubljani, dné 23. julija 1880.

Berta Kanz, posestnikova hči. **Marija Polak**, trgovčeva hči. **Irma Smolej**, šolskega svetovalca hči. **Otilija Valenta**, sodnijskega uradnika hči.

Poletni cirkus

ED. FUMAGALLI.

Denes v soboto 7. avgusta

velika predstava

z novim programom.

Denes se bosta posebno odlikovala nova artista gospica **F. Elster** in gospod **A. Sedoglavic**.

H koncu komična pantomima:

Črevljarski plavi ponedeljek,
ali **vesela ljubljanska črevljarnica.**

K obilnej udeležbi vabi uljudno

Ed. Fumagalli,

381)

Jutri dve predzadnji predstavi.

Razpis

Štipendij za posebne šole na obrtniškem tehnologičnem muzeji na Dunaji za domače obrtnijske izdelke iz lesa in za pletenje košev in jerbasov in za vrborejo, potem za posebno lončarsko šolo v Znojmu.

Vsled sklepa slavnega deželnega zbora kranjskega dné 5. julija l. 1880, se dogovorno s kranjsko kupčijsko in obrtniško zbornico razpisujejo 3 štipendije, in sicer 1 štipendija za posebno šolo v zimskem času l. 1880/81 na obrtniškem tehnologičnem muzeji na Dunaji za domače obrtnijske izdelke iz lesa; — 1 štipendija za posebno šolo tudi na imenovanej obrtniškij šoli in tudi v zimskem semestru za pletenje košev in jerbasov in za vrborejo; — in 1 štipendija za posebno celoletno šolo 1880/81 v Znojmu za lončarsko obrtnijo.

Pogoji za te štipendije so ti-le:

1. Štipendija za lesorezno šolo znaša 400 gold., — štipendija za šolo za pletenje košev in jerbasov in za vrborejo 300 gold., — in štipendija za lončarsko šolo tudi 300 gold. Iz štipendij se morajo učenci na šoli preživeti in plačati tudi vse potne troške, — iz prve štipendije s 400 gold. se morajo pa tudi kupiti učencu delavske priprave ter se ne bo dala za te nobena druga odškodnina.

2. Kdor dobi štipendijo, se zaveže, da hoče po izvršenem šolskem tečaju najmenj skozi pet let v domačej deželi proti primernemu plačilu po zahtevanju v dotičnih obrtniškij delih teoretično in praktično podučevati.

3. Prošnjiki za te štipendije morajo 18 let stari biti ter dokazati, da so nemškega in slovenskega jezika dobro zmožni, da so ljudsko šolo z dobrim vspehom dovršili, ako mogoče pa tudi enega ali več razredov kake srednje šole; dokazati imajo pa še posebno svoje vednosti in svoje dosedanje praktično zamestnanje v dotičnem obrtniškem delu.

4. Lastnoročno pisane prošnje s potrebnimi dokazili vred naj se najpozneje

do 20. avgusta 1880

lesem izročé.

(374-2)

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dné 31. julija 1880.

Razglas hranilnice in zastavljavnice.

Zaradi selitve hranilničnega in zastavljavnicega urada iz sedanjega finančnega poslojja na cesar Jožefovem trgu v novo sezidano hranilnično in zastavljavnicega uradno poslojje v **Beethovnih** in **Knaffelnovih** ulicah odpadejo sledeči uradni dnevi, in sicer:

a) gledé hranilnice:

od dné **22. do 31. avgusta t. l.**

in b) gledé zastavljavnice:

od dné **19. do 31. avgusta t. l.**

Odrpala se bode v novem poslojji hranilnica dné **1. septembra** in zastavljavnica dné **2. septembra t. l.**

Ravnateljstvo hranilnice in s to združene zastavljavnice,

(379-1)

v Ljubljani, dné 5. avgusta 1880.

Ign. Thomanova vdova

v Kravjeji dolini št. 12

priporočá

svojo zalogo dovršenih

nagrobnih spomenikov

ter izvršuje prav po ceni vsa

v kamenosekarsko obrt

(331-3)

pripadajoča dela.

Dobro, točno in po ceni izdeluje altarje in druga cerkvena dela.

Plzensko pivo v sklenicah iz meščanske pivovarne v Plznu, osnovana leta 1842.

Izvirno napolnene.

V zabojih à 25-30 sklenic 1 sklenica 15 kr. Zaboji kolikor veljajo, sklenice po 10 kr. jemljó se nazaj franko, kakor preračunjeno.

Plzensko pivo v sodcih po 1/1, 1/2, 1/4 hektolitrov à gld. 18.— od ledene kleti v glavnej zalogi v Gradci.

Za točno in pošteno postrežbo skrbi

F. Schedlwy,

glavna zaloga meščanske pivovarne v Plznu,
Gradec, Annenstrasse Nr. 35.

(371-2)